

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT INVITERER TIL

POLHØGDASEMINAR

Bønders rettigheter til sortsmangfold og genressurser i Norge

Fridtjof Nansens Institutt, Polhøgda, Lysaker
Onsdag 28. januar 2009 kl. 9-16, med etterfølgende bevertning

På seminaret lanseres en fersk forskningsrapport om bønders rettigheter knyttet til sortsmangfold og genressurser i Norge. Dette danner utgangspunkt for en bred diskusjon om hvordan bestemmelsene om bønders rettigheter i den internasjonale Plantetraktaten skal gjennomføres i Norge. Også andre forhold ved Plantetraktaten vil bli belyst.

Ordstyrer for formiddagen: Peter Johan Schei, Direktør, FNI

- 09:00 Kaffe og registrering
- 09:30 Velkomst v/Peter Johan Schei, Direktør, FNI
- 09:40 Åpning v/Ola T. Heggem, Statssekretær, Landbruks- og matdepartementet
- 09:50 Plantetraktaten og bønders rettigheter i Norge: Resultater fra en forskningsrapport om status og utfordringer v/Regine Andersen, Seniorforsker, FNI
- 10:40 Pause
- 11:00 Kommentarer fra to perspektiver v/Johan Swärd, Bonde og Magne Gullord, Daglig leder, Graminor
- 11:20 Diskusjon
- 12:00 Lunch

Ordstyrer for ettermiddagen: Tore Skrøppa, Leder, Norsk genressurssenter

- 13:00 Mattilsynets arbeid med endring av såvareforskriften i lys av innføring av regler for bevaringsverdige sorter v/Kåre Oskar Larsen, Seksjonssjef, Seksjon for Planter, Økologi og GM, Mattilsynet
- 13:15 Diskusjon
- 13:40 Gjennomføring av Plantetraktatens bestemmelser om bevaring og bærekraftig bruk av sortsmangfoldet i lys av bønders rettigheter v/Åsmund Asdal, Seniorrådgiver, Norsk genressurssenter
- 13:55 Diskusjon
- 14:20 Gjennomføring av Plantetraktatens bestemmelser om et multilateralt system for tilgang til plantegenetiske ressurser og fordeling av godene v/Grethe Helene Evjen, Seniorrådgiver, LMD
- 14:35 Diskusjon
- 15:00 Pause
- 15:15 Hvordan styrke bønders deltakelse i nasjonale beslutningsprosesser mht. regelverksutforming og saksbehandling v/Eli Reistad, Første nesteleder, Bondelaget
- 15:25 Diskusjon
- 15:35 Norsk støtte til bønders rettigheter i utviklingsland orientering v/Bell Batta Torheim, Prosjektkoordinator, Utviklingsfondet
- 15:50 Oppsummering av dagen v/Regine Andersen, Seniorforsker, FNI
- 16:00 Avslutning v/Tore Skrøppa, Leder, Norsk genressurssenter

Foto: Erik Evenrud

Avrunding av dagen med tapas og vin i Nansens gamle peisestue på Polhøgda – for alle som har lyst!

ARRANGØRER:

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

skog+
landskap

NORSK GENRESSURSSENTER

Bønders rettigheter til sortsmangfold og genressurser i Norge

Fridtjof Nansens Institutt, Polhøgda, Lysaker
Onsdag 28. januar 2009 kl. 9-16, med etterfølgende bevertning

På seminaret lanseres en fersk forskningsrapport om bønders rettigheter knyttet til sortsmangfold og genressurser i Norge. Dette danner utgangspunkt for en bred diskusjon om hvordan bestemmelsene om bønders rettigheter i den internasjonale Plantetraktaten skal gjennomføres i Norge. Også andre forhold ved Plantetraktaten vil bli belyst.

Det genetiske mangfoldet i jordbruksplantene er grunnlaget for all matproduksjon i verden. Her finner man egenskapene som trengs for å tilfredstille befolkningens ernæringsbehov, for at åkrene skal unngå sykdommer og skadedyr, og ikke minst for at matproduksjonen skal kunne tilpasse et skiftende klima. Plantemangfoldet er derfor den viktigste enkeltstående miljøfaktoren for landbruket idag, nettopp fordi den avgjør om det vil være mulig å tilpasse matproduksjonen til endrede miljøforhold. Men plantemangfoldet forsvinner i en rivende fart, og lovverk og reguleringer gjør tilgangen til disse ressursene – og bruken av dem – stadig vanskeligere. Dermed står matsikkerheten i fare.

For å snu denne utviklingen vedtok FNs organisasjon for mat og landbruk Den internasjonale traktaten om plantegenetiske ressurser for mat og landbruk (Plantetraktaten) i 2001. Formålet med traktaten er å sikre at sortsmangfoldet bevares og brukes på en bærekraftig måte, samt at godene som oppstår ved bruken av disse ressursene fordeles rettferdig. I denne sammenhengen står tilgang til genressursene sentralt. Plantetraktaten er idag det viktigste internasjonale instrumentet vi har for å snu den negative utviklingen på dette området.

Bestemmelsene om bønders rettigheter utgjør en hjørnestein i Plantetraktaten fordi det er bønder som tar vare på og utvikler sortsmangfoldet i åkrene, og de er avhengige av visse rettigheter for å kunne fortsette med denne innsatsen. Ellers vil de ikke være i stand til å videreføre arbeidet, med de følger det vil få for genetisk erosjon og matsikkerhet. Sentralt står rettigheter knyttet til å ta vare på, bruke, bytte, utvikle og omsette frø, slik bønder alltid har gjort; ta vare på den tradisjonelle kunnskapen om plantesortene; delta i fordelingen av goder fra bruken av genressursene; og å delta i beslutningsprosesser om disse temaene.

Norge har vært et foregangsland og en brobygger i de internasjonale forhandlingene om Plantetraktaten. Også her hjemme har vi tatt grep som er blitt lagt merke til internasjonalt. Men mye gjenstår fortsatt, og når det gjelder bønders rettigheter har vi store problemer.

På seminaret lanseres en omfattende forskningsrapport om bønders rettigheter i Norge. Her blir situasjonen analysert, interessegruppers syn presentert, barrierer og muligheter identifisert og anbefalinger lagt fram. De som står sentralt i iverksettingen av rettighetene vil presentere status for sitt arbeid og vi vil åpne for bred diskusjon etter alle innlegg. Formålet er å legge et grunnlag for videre gjennomføring av traktatens bestemmelser på disse områdene i Norge.

ARRANGØRER:

Fridtjof Nansens Institutt (FNI)

er et samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt med fokus på internasjonalt miljø-, energi- og ressursforvaltningssamarbeid.

De siste årene har instituttet markert seg som et kunnskapssenter for samfunnsvitenskapelig og juridisk forskning på forvaltningen av genetiske ressurser og biologisk mangfold samt rettighetsspørsmål knyttet til dette. Et langsiktig og større prosjekt fokuserer på bønders rettigheter knyttet til sortsmangfoldet i landbruket. Se: www.farmersrights.org

FNI holder til på Polhøgda, Fridtjof Nansens hjem på Lysaker.

FNI's besøksadresse:

Polhøgda
Fridtjof Nansens vei 17,
Lysaker
Tel: 67111900
www.fni.no

Veien til Polhøgda:

www.fni.no/contact.html

PÅMELDING:

Til Claes Lykke Ragner
Tel. 67111918 /
claes.ragner@fni.no
helst innen
mandag 26/1

OBS: Vennligst oppgi om du planlegger å delta på bevertningen etter seminaret eller ikke.

Ingen seminaravgift